

Nors Hembygdsförening

Årsberättelse



Verksamhetsåret

2013



2013 VAR ETT INNEHÅLLSRIKT ÅR. För 100 år sen flyttade regementet från Trossnäs till Kasernhöjden, vilket märktes i Hembygdsföreningens programutbud. Svenska Rayon har i olika sammanhang uppmärksamats och Rayonmuseet har fortsatt sin utveckling. Rayonfilmerna Ivar Andersson får en ide och Bygget av silkes- och cordfabriken har digitaliserats. Detaljerade planer för att på bästa sätt ta hand om Föreningens byggnader och park har påbörjats. Hemsidan har förbättrats radikalt och ingår numera i Sveriges Hembygdsförbunds portal.

Styrelse

Solveig Lundberg ordförande

Annica Högberg vice ordförande

Gun Gundell sekreterare

Kristina Hermansson vice sekreterare

Anders Larsson kassör

Jan Bondesson, Hans Duenzing, Ulla-Britt Hansson och Laila Larsson ordinarie ledamöter.

Adjungerad

Hasse Abrahamson.

Revisorer

Siw Johanson och Stig Olsson, ersättare Erik Håkansson och Monika Forsgren.

Valberedning

Thure Sjödahl sammankallande, Bengt Högberg och Lars-Åke Jansson.

Ombud till Värmlands Hembygdsförbund har varit Solveig Lundberg och Jan Bondesson.

Funktionärer under verksamhetsåret

Festkommitté: Annica Högberg, sammankallande

Lotterikommitté: Solveig Lundberg, sammankallande

Byggnadskommitté: Jan Bondesson, sammankallande

Dokumentationskommitté: Hans Duenzing, sammankallande

Trädgårdsansvarig: Annica Högberg

Konst och hantverk: Laila Larsson

Folklivsarkivet: Hans Duenzing

Industrimuseet: Hans Duenzing

Kontakt Brattska gården: Laila Larsson

Redaktör: Anders Larsson

Medlemsregistret: Anders Larsson

Hemsida: Hans Duenzing

Årsmöte

Årsmötet hölls den 10 mars i Hembygdsgården.

Sammanträden och möten

Under verksamhetsåret har styrelsen haft 10 protokollförda sammanträden. Ett föreningsmöte hölls den 21 september i Hembygdsgården.

Medlemsantal och årsavgift

Antalet medlemmar har under året minskat från 249 till 237. Nio nya medlemmar har tillkommit. Å andra sidan har tre medlemmar begärt utträde, fyra har avlidit och 14 har utgått på grund av obetald medlemsavgift. Årsavgiften har varit 150 kronor.

Märkesåret 2013

Hundraårsminnet av regementets flytt från Trossnäs fält till Kasernhöjden i Karlstad gavs stor uppmärksamhet:

Den 26 januari invigdes Märkesåret i Hembygdsgården. Sven-Åke Modin från regementets kamratförening och Jan Bondesson höll föredrag, bilder från det gamla lägerområdet visades och årtsoppa serverades till ett 50-tal åhörare.

Den 21 juli invigdes Trossnäsleden, en cirka två kilometer lång vandringsled genom Trossnäs fält. Till leden hör foton och beskrivningar av byggnaderna. Om invigningen kunde man läsa i en artikel i NWT den 22 juli. Trossnäsleden kommer att finnas kvar i framtiden.

En bieffekt av Märkesåret är Jan Bondessons initiativ till ett nätverk om militära utflyktsmål i Värmland.

Svenska Rayon Museum

För drygt tre år sedan bildades Rayongruppen för att bevara minnet av Svenska Rayon och genom att skapa ett museum spegla bygdens historia främst genom Cellulfabrikens etablering i Älvenäs 1942. En fabriks historia är inte bara en tillverknings historia. Det är samtidigt en historia om människor, deras olika kulturer och levnadssätt i ett samhälle där sociala livsmönster överförs från generation till generation.

Utställningen

Utställningen på Ingenjörsvägen 6 har varit öppen för besökare varje lördag hela år 2013. Bland besökarna kan nämnas skolklasser, politiker och tidigare anställda med familjer. I mars besöktes utställningen av Gunbritt Forsling, dotter till Ivar Andersson, mannen vars idé gav upphov till ett helt samhälle. Rayongruppen har ställt i ordning ett rum för film- och bildvisning. Gruppens målsättning är att utställningen ska vara levande och sprida kunskap om fiberframställning ur skogens råvara, cellulosan. De svenska massafabrikerna börjar idag återvända till viskostillverkning. Rayongruppens Carl-Axel Söderlund deltar i olika forskningsprojekt där en ny miljövänlig teknik utvecklas.

Dokument och material

Rayongruppen har under året haft 60 studie- och arbetsträffar vilka alla har dokumenterats. Gruppen har arbetat med att ta hand om dokument från främst gamla kontorsdelen samt ull- och grusgrupsmagasinet. All kemi- och laborieutrustning har flyttats till det gamla fabriksarkivet som Hembygdsföreningen disponerar till vidare. Tanken är att i framtiden bygga upp ett gammaldags laboratorium. Draghjulet har blivit omhändertaget och fått en plats i utställningen. Den kvarvarande balpressen, vaktkuren, ullöppnaren och ytterligare en maskin samt utrymmet de står i har gjorts i ordning. Detta utrymme tillhör nuvarande ägaren av fabriken och överenskommelse om gruppens nyttjanderätt är inte helt slutförd.

Filmåret 2013

Hembygdsföreningen har låtit digitalisera filmerna *Ivar Andersson får en idé* och *Silkes- och cordfabriken*, två spelfilmer från 1940-talet som visar alla turer kring beslut och byggande av cellulfabriken och silkes- och cordfabriken med kringliggande bostadsområden i Älvenäs. Filmen *Ivar Andersson* har visats på Värmlands museum vid två tillfällen och sedan på Sveriges kommuner och landstings 150-årsjubileum i Stockholm. Under hösten visades den på SVT Forum, Regionfullmäktige i Halland samt hos kommunfullmäktige i Piteå. Alla visningar har skett efter skrivna överenskommelser mellan Nors Hembygdsförening och respektive organisation.

Intervjuer

Rayongruppen har under året intervjuat marknadschefen vid Rayon Lennart Pettersson, Finska gruppen vid Rayon samt de tidigare anställda Stig Gård och Per Hermansson. Dessa intervjuer finns inspelade på band.

Svenska Rayon Museum			
År	Antal öppettidagar	Antal besökare	Antal studietillfällen
2012	40	368	34
2013	61	394	60

Övrig programverksamhet

Föreningen har under året haft den sedvanliga programverksamheten. Knutsfest 13 januari, nävgrötskalas 22 februari, PRO-kören 23 april, poesiafton 14 maj, skördefest 21 september, berättaraffton 22 oktober, konst- och hantverk 2 november och kransbindning 24 november. Kulturprogrammen har arrangerats i samverkan med Studieförbundet Vuxenskolan.

Föreningen serverade som vanligt våfflor på Brattska gården 4 april och kyrkkaffe efter sommarens friluftsgudstjänst i Nors hagar 29 juni. Vid två tillfällen under sommaren bjöds pensionärerna på Brattska gården på kaffe och underhållning. Detta i samarbete med PRO Vålberg, Röda korset och Karlstads kommun. Vid Nors kyrka hade Föreningen en monter under kyrkans Hemvändardag 18 augusti. Hembygdsföreningens medlemmar med hjälp från Segerstad stekte kolbullar under Karlstads kommuns utfärd för seniorer till Hamnholmarna i Segerstad 27 augusti.

Studiebesök

Den 23 februari gjorde Rayongruppen en studieresa till Rydals museum i Västergötland.

Den 24 april besökte Kyrkans ungdom Rayonmuseet.

Den 30 maj hade Kyrkan förlagt sitt torsdagskafé till Rayonmuseet.

Den 31 augusti hade Sven-Åke Modin och hans årskamrater värnpliktiga, som gjort en del av sin utbildning på Trossnäs, återträff och i samband därmed gjorde de ett besök på Trossnäs fält och Hembygdsgården.

Utgivning

Hembygdsföreningen har gett ut en almanacka med bilder från Svenska Rayon.

Medlemsbladet

Medlemsbladet har getts ut med ett vår- och ett höstnummer. Syftet med Medlemsbladet är att informera om vad som har hänt och kommer att hända i Föreningen, inte minst för de medlemmar

som av olika skäl inte kan besöka oss så ofta. Vidare ges ett utrymme för medlemmarna att berätta om intressanta aspekter på vår hembygd och även annat som kan vara nöjsamt och intressant att läsa om. Innehållet i årets nummer sammanfattas nedan.

Vårnumret

Första delen av detta nummer ägnas åt att referera årsmötet och årsberättelsen för 2012. Årsberättelsen har detta år fått en helt ny och utåtriktad utformning, som vi hoppas kan bidra till att skapa intresse för vår verksamhet.

Vi berättar sedan om vad som förevarit i Föreningen i övrigt under den gångna våren, med tonvikt på våra fester och andra sammankomster. Vi har faktiskt någon aktivitet varje månad! I fyra läsvärda artiklar avhandlas därefter Svenska Rayon och det projekt som arbetar med att bevara minnet av denna epok. En artikel om Trossnäs fält ingår också, med anledning av det Märkesår vi firat.

Höstnumret

Här ägnar vi oss först åt att referera höstens aktiviteter, från sommarens invigning på Trossnäs fält till kransbindningen i november.

Därefter får vi ett antal artiklar i skilda ämnen. Bertil Olsson, Thomas Blom, Thure Sjödahl, Ragnar Magnusson och Åke Larsson står bakom denna läsning, som kom medlemmarna tillhanda under mellandagarna.

Uthyrning

Hembygdsgården har varit uthyrd 8 gånger.

Från invigningen av Trossnäsleden



Ekonomi

Tabell 1 Ekonomiskt resultat per uppgift 2013

Uppgift	Utfall	Budget	Över/Under	Kommentarer
1 Förmedla kunskap om och känsla för vår hembygd och dess traditioner	28 863	5 500	23 363	Avvikelsen mot budget beror till största del på uthyrning av filmen <i>Ivar Andersson får en idé</i> . Aktiviteterna kring Trossnäs gav överskott bl a tack vare bidrag från kommunen. Festerna har gått bra och vi har haft ett par extra arrangemang utöver budget. Och vi har varit sparsamma!
Beställningar	1 269		1 269	
Fester	16 459	12 600	3 859	
Rayonmuseet	5 471	-5 100	10 571	
Sammankomster	1 540		1 540	
Trossnäs fält	4 124	-2 000	6 124	
2 Bevara och dokumentera vår hembygd	-10 224	-12 625	2 401	Barbro Jonssons berättelser från Norsbron har sålts bra.
Almanackor	220	200	20	
Arkiv	-805	-675	-130	
Bokutgivning	1 125	-550	1 675	
Information	-10 764	-11 600	836	
3 Medverka till utveckling av vår hembygd	-576		-576	
4 Vårda och utveckla vår hembygdsgård i Nors hagar	-12 208	-13 230	-1 022	
9 Ge stöd till övriga uppgifter	13 955	23 855	-9 900	Elkostnaderna har varit betydligt högre än beräknat. Kall vinter och trasig värmepump kan vara en orsak.
Administration	24 282	15 900	8 382	
Fastigheten	-46 227	-28 745	-17 482	
Information		-500	500	
Uthyrning	35 900	37 200	-1 300	
Totalt	19 810	3 500	16 310	

Här visas hur det ekonomiska resultatet har blivit för de huvuduppgifter som föreningen har och jämfört med den budget som fastställdes vid föregående årsmöte.

Verksamheten har gett ett överskott med 19 810 kr, ett gott resultat såväl i jämförelse med årets budget på 3 500 kr och fjolårets stora underskott med drygt 18 000 kr.

Tabell 2: Balansräkning per 2013-12-31

Post		Ingående balans	Årets förändring	Utgående balans
Tillgångar	Anläggningstillgångar	23 710	3 082	26 792
	Fordringar	9 717	379	10 096
	Likvida medel	175 235	14 737	189 972
Tillgångar Totalt		208 662	18 198	226 860
Skulder	Kortfristiga skulder	-1 400	-6 623	-8 023
	Skulder i projekt	-26 680	8 235	-18 445
Skulder Totalt		-28 080	1 612	-26 468
Eget kapital		180 582	19 810	199 592

Tabell 3: Resultaträkning för 2013

Post	Bokfört utfall	Kommentarer
Intäkter		
Medlemsavgifter	25 025	
Intäkt fester	25 294	
Intäkt försäljning	37 661	Publikationer, filmuthyrning, besöksavgifter mm
Uthyrning	35 600	Kavaljersflygeln och huvudbyggnader
Gåvor och bidrag	39 722	Enskilda, kommun, studieförbund och projekt
Finansiella intäkter	1 967	
Övriga intäkter	300	
Intäkter totalt	165 569	
Kostnader		
Direkta kostnader	-14 066	I samband med arrangemang
Fastighetskostnader	-16 817	Vatten, renhållning, larm mm
Elkostnader	-43 064	
Inventarier	-4 755	Projektor till Svenska Rayon Museum
Föreningsavgifter	-6 005	Hembygdsförbundet, Arbetlivsmuseerna, Föreningsarkiv
Skatt o försäkring	-7 562	Fastighetsskatt, hembygdsförsäkring
Avskrivningar	-6 683	
Omkostnader	-46 808	Övriga kostnader för bl a administration, lokalhyra
Kostnader totalt	-145 759	
Årets överskott	19 810	

Tack

Styrelsen vill rikta ett varmt tack till alla som på olika sätt bidragit till att göra detta vårt ”Märkesåret 2013” så framgångsrikt. Vi vill också tacka för alla gåvor som under året skänkts till Hembygdsföreningen och vår verksamhet, för bidrag från Karlstads kommun, Studieförbundet Vuxenskolan, Leader Närheten, Riksantikvarieämbetet samt Europeiska jordbruksfonden. Det har varit ett år fyllt av glädje och stimulans. Ett stort tack vill vi rikta till alla medlemmar som ställer upp på våra olika evenemang och aktiviteter, allt på frivillig basis.



Nor i mars 2014

Solveig Lundberg

Annica Högberg

Anders Larsson

Gun Gundell

Hans Duenzing

Jan Bondesson

Ulla-Britt Hansson

Kristina Hermansson

Laila Larsson

Nors Hembygdsförening 2013